

Irodalmi speciális kollégium
Teológiai problémák a régi magyar irodalomban

Hétfő 10.00–11.30
A/330.

Förköli Gábor
gabor.forkoli@gmail.com
415-ös szoba
Fogadóóra: Hétfő 14.00-15.30

A vizsga tételei megfelelnek a 2–13. óra olvasmányainak. A tételhez hozzátartozik az elsődleges irodalom és a megjelölt szakirodalmi tétel ismerete.

A félév során megajánlott jegy szerzhető egy alapos, legalább öt szakirodalmi tételt feldolgozó kiselőadással és a felhasznált irodalom jegyzékének leadásával.

Tematika

1. Február 10.

Bevezetés

Ajánlott szakirodalom: HORVÁTH János, *A reformáció jegyében: A Mohács utáni félszázad magyar irodalomtörténete*, Bp., Gondolat, 1957; Owen CHADWICK, *A reformáció*, ford. SZABÓ István, Bp., Osiris, 2003.

2. Február 17.

A reformáció mint a világ varázstalanítása?

BORNEMISZA Péter, *Ördögi kísértetekről = Heltai Gáspár és Bornemisza Péter művei*, vál.

NEMESKÜRTY István, Bp., Szépirodalmi, 1980 (Magyar remekírók), 1002–1037.

IMRE Mihály, *Nemeskürty István: Bornemisza Péter kísértései*, ItK, 1986, 183–189.

3. Február 24.

A hitélet válsága, egyházkritika 1.

SZTÁRAI Mihály, *Az igaz papságnak tiköre (Comoedia lepidissima de sacerdotio)* = RMDE I, 589–614.

LATZKOVITS Miklós, *Mikor és miért írta Sztárai Az igaz papságnak tükörét?*, ItK, 2000, 376–392.

4. Március 2.

A hitélet válsága, egyházkritika 2. BORNEMISZA, *Ördögi kísértetekről, i.m.*, 1043–1102; PÁZMÁNY Péter, *Öt szép levél*, 3. levél.

ERDÉLYI Gabriella, *Szökött szerzetesek: Erőszak és fiatalok a késő középkorban*, Bp., Libri, 2011, 9–56.

5. Március 9.

A lelkiismereti szabadság

HELTAI Gáspár, *Háló*.

BALÁZS Mihály, *Heltai Hálójának forrásáról és eszmetörténeti háttéréről*, ItK, 97 (1993), 167–196.

6. Március 16.

A képtisztelet és a szentek tisztelete

PÁZMÁNY Péter, *Öt szép levél*, 1. levél.

TASI Réka, *Képvita és phantasia. A phantasia-imaginatio szerepe a katolikus képtisztelettel kapcsolatos kora újkori argumentációban*, Egyháztörténeti Szemle, 2019, 3–25.

7. Március 23.

A reformáció történelemszemlélete 1.

FARKAS András, *A zsidó és magyar nemzetről* = RMKT II (XVI/1).

LOVAS Borbála, *Erkölc és identitás: Pogányság és kiválasztottság Enyedi György prédikációiban = Identitás és kultúra a török hódoltság korában*, szerk. ÁCS Pál, SZÉKELY Júlia, Bp., Balassi, 2012, 299–310.

8. Március 30.

A reformáció történelemszemlélete 2.

HUSZTI Péter, *Aeneis, azaz trójai Aeneas herceg dolgai*, kiad. SZABÓ Géza, Bp., 1978 vagy RMKT 9.

BENE Sándor, *Ratio temporum: Dániel próféta és a magyar történetírás = Clio inter arma: Tanulmányok a 16–18. századi magyarországi történetírásról*, szerk. TÓTH Gergely, Bp., MTA BTK TTI, 2014, 87–116.

9. Április 6.

A protestáns történelemszemlélet katolikus kritikája

PÁZMÁNY Péter, *Felelet az Magyarai István sárvári praedicatornak az ország romlása okairól írt könyvére*

KEISZ Ágoston, *Magyari és Pázmány vitája = Pázmány Péter és kora*, szerk. HARGITTAY Emil, Piliscsaba, PPKE BTK, 2001, 219–249.

10. Április 20.

Történelem és gondviselés

ZRÍNYI Miklós, *Vitéz hadnagy, Diskurzusok I-VI.*

KLANICZAY Tibor, *Zrínyi helye a XVII. század politikai eszméinek világában = Pallas magyar ivadékai*, Bp., Szépirodalmi, 1985, 153–210.

11. Április 27.

A természetes teológia

PÁZMÁNY Péter, *Kalauz, Előljáró levél, Rendi és sommája*, I. könyv, 1-2. fejezet

FÖRKÖLI Gábor, *A Kalauz helye a magyar vallásos antropológia történetében: Pázmány Péter érvei a katolikus Lépes Bálint és a református Margitai Láni Péter műveiben = Útmutató: Tanulmányok Pázmány Péter Kalauzáról*, szerk. MACZÁK Ibolya, Bp., MTA–PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoport, 2016, 9–29.

12. Május 4.

Az unitárius felekezet és a radikális reformáció 1.

VÁLASZÚTI György?, *Debreceni disputa* = RMDE I, 653–703.

ESZE Tamás, *A Debreceni Disputa = A második helvét hitvallás Magyarországon és Méliusz életműve*, Bp. 1967 (Studia et Acta Ecclesiastica, II), 431–472.

13. Május 11.

Az unitárius felekezet és a radikális reformáció 2.

Jacobus PALAEOLOGUS, *Skolasztikus vita* = J. P., *Égi és földi hitviták: válogatás Jacobus Palaeologus munkáiból*, vál. BALÁZS Mihály, ford. NAGYILLÉS János, Bp., A Dunánál, 2003, 137–191.

BALÁZS Mihály, *Radikális dogmatika és fikciós lelemény Jacobus Palaeologus műveiben = A magyar irodalom története I. : A kezdetektől 1800-ig*, szerk. JANKOVITS László, ORLOVSZKY Géza, Bp., Gondolat, 2007, 296–309.